

ความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ต่อการจัดงานวัดเปรียบเทียบกับผู้นำชุมชน

Mahamakut Buddhist University Personnels' Opinion on the Temple

Fair Arrangement Compared with the Community Leaders

มานพ นักการเรือน¹

Manop Nakkanrian

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.2552

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาลักษณะของงานวัดตามความเข้าใจของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน ๒) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน ๓) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน และ ๔) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดงานวัด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากร จำนวน 176 รูป/คน และผู้นำชุมชน จำนวน 160 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test และแบบสัมภาษณ์กับบุคลากรและผู้นำชุมชน หน่วยงานละ 8 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน มีความเข้าใจต่อลักษณะของงานวัด โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จากการสัมภาษณ์ พบว่า รูปแบบการจัดงานวัดที่ดีควรจะเป็นงานที่ส่งเสริมศิลปประเพณีและวัฒนธรรมของไทย และมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการจัดงานให้เรียบร้อยชัดเจน หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน ย่อมจะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการเงิน อุปกรณ์ และบุคลากร จึงทำให้การจัดงานวัดดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยด้วยดี ปัญหาและอุปสรรคของการจัดงานวัดคือขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานและวัดได้ประโยชน์ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยเพราะมีนายทุนเข้ามาหา

¹ ป.ธ.6,ศน.ม.,Ph.D. รองศาสตราจารย์ มหาวชิราวุธมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์

ผลประโยชน์ 2) มีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดโดยรวมทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดงานวัด คือ มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานวัด จึงควรห้ามมิให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด

คำสำคัญ 1.ความคิดเห็น 2.ลักษณะของงานวัด 3.การจัดงานวัด 4.บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 5.ผู้นำชุมชน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study nature of the temple fair according to Mahamakut Buddhist University personnels' and the community leaders' the understanding 2) to study Mahamakut Buddhist University personnels' and the community leaders' opinion on the temple fair arrangement 3) to compare Mahamakut Buddhist University personnels' and the community leaders' opinion on the temple fair arrangement and 4) to study suggestions of problems and solutions concerning with the temple fair arrangement. It was quantitative and qualitative research. The research samplings were 176 personnels and 160 the community leaders. Research instruments for data collecting were questionnaires. Data analysis used frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and made interview with personnels and the community leaders including 8 monks/people from each division. The results of research were found that 1) The results of questionnaires analyzing were found that Mahamakut Buddhist University personnels and the community leaders had the understanding to the temple fair in the whole view at high level and had opinion on the temple fair arrangement in the whole view with 3 aspects at moderate level. The results of interview analyzing were found that personnels and the community leaders had opinion that the type of good temple fair arrangement should be the fair for promoting Thai art, tradition and culture and having committee meeting for the temple fair arrangement plan, the government and the private department should support with money, equipment and workers for good arrangement, the problem of the temple fair arrangement was the lack of good experienced personnels, the temple got less benefits because of the capitalists. 2) Personnels and the community leaders had no different opinion on the temple fair arrangement with 3 aspects. 3) Suggestions of problems and solutions concerning with the temple fair arrangement were that there was intoxicant and liquor selling. They should be forbidden.

Key Words 1.Opinion 2.Nature of temple fair 3.Temple fair arrangement 4.Mahamakut Buddhist University personnels 5.Community leaders

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

วัดต่าง ๆ ได้มีการจัดงานวัด ประกอบด้วย ๑) งานเทศกาล ได้แก่ งานนมัสการปูชนียวัตถุ ปูชนียสถาน หรืองานประเพณีที่มีการออกร้านมหรสพ ซึ่งเป็นงานประจำปี ๒) งานมหรหรรรม ได้แก่ งานฉลองหรืองานกุศล ที่มีการออกร้านและมหรสพ ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราว และ ๓) งานชุมนุม ได้แก่ งานที่วัดจัดขึ้นเองหรือมีผู้ขอจัดขึ้นภายในวัด เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสทำบุญ สังสมทานบารมี สร้างหรือบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ปิดทองฝังลูกนิมิต สักการบูชาพระประธานในอุโบสถ อดีตเจ้าอาวาส ให้เช่าวัตถุมงคล มีมหรสพเช่น ลิเก ภาพยนตร์ โขน จั้ว คนตรี เป็นต้น สมโภชตลอดงาน ยังมีการละเล่น เช่น รถบั้ง ปาลูกโป่ง เล่นบิงโก เป็นต้น มีการจำหน่ายสุรามรย์ในบริเวณวัด ซึ่งส่งผลให้มีการตีรันทันแท่ง ทำให้ผู้ที่ไปร่วมงานวัดบาดเจ็บและบางครั้งถึงแก่เสียชีวิต ทำให้การจัดงานซึ่งเป็นงานบุญ สังสมกุศล และเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยมีผลเสีย

บุคลากรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีทั้งที่เป็นพระสงฆ์และคฤหัสถ์ ซึ่งส่วนหนึ่งได้เคยผ่านการบวชมาแล้วได้เข้ามาช่วยจัดงานวัดในประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ได้ศึกษาลักษณะของการจัดงานวัดตามระเบียบของคณะสงฆ์มาแล้วพอสมควร มีแนวทางในการจัดงานวัดเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ไม่ให้ประชาชนมีว่ลุ่มหลอบายมุขทุกอย่างในวัด บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งคือบุคคลที่มีบทบาทในชุมชน เช่น เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้โดยเฉพาะกลุ่มชาวบ้านอาจมีการบริหารงานที่กล้าได้กล้าเสีย เน้นเรื่องผลประโยชน์ที่วัดควรจะได้ เพื่อจะได้พัฒนาวัดให้เจริญก้าวหน้าเช่นกัน จึงอาจมีความคิดเห็นในเรื่องการจัดงานวัดไม่ตรงกัน

ดังนั้น จากปัญหาและสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยต่อการจัดงานวัดเปรียบเทียบกับผู้นำชุมชน” เพื่อนำผลจากวิจัยนี้ไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดงานวัดต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

2.2 รูปแบบของการจัดงานวัดที่ดีในความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชนมีความแตกต่างกันในด้านใดบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาลักษณะของงานวัดตามความเข้าใจของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน

3.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน

3.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน

3.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดงานวัด

4. สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดแตกต่างจากผู้นำชุมชน

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 นำผลการวิจัยไปเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานวัด

5.2 ได้คู่มือวิธีการจัดงานวัด

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย โดยมีประชากร ได้แก่ บุคลากร จำนวน 322 รูป/คน และผู้นำชุมชน จำนวน 160 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร จำนวน 176 รูป/คน โดยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) จากบัญชีรายชื่อบุคลากร จำนวน 322 รูป/คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามหน่วยงาน แล้วนำมาหาอัตราสัดส่วนของประชากร เพื่อหากลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละตามหน่วยงาน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก และบุคลากรที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 รูป/คน ส่วนผู้นำชุมชน จำนวน 160 รูป/คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ เจาะจงผู้นำชุมชน รวม 160 รูป/คน และผู้นำชุมชนที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 รูป/คน

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 336 ชุด และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 16 ชุด และข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วิชาการ แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร และงานวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปรในการศึกษาไว้คือ **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรและผู้นำชุมชน ในด้าน เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้ต่อเดือน และ**ตัวแปรตาม** ได้แก่ ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดงานวัดเปรียบเทียบกับ ผู้นำชุมชนใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านงานเทศกาล 2) ด้านงานมหกรรม และ 3) ด้านงานชุมชน

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน คือ ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำ เครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญผู้อ่านและตรวจประจำโครงการวิจัยแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมา จัดทำเป็นแบบสอบถาม นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ 1) พระมหาเม้น คุปตรัตน์ (ดร.) บุคลากรของมหาวิทยาลัยและเจ้าอาวาสวัดป่าชัยรังสี 2) ดร.พนัด ดั่งวง คิติ บุคลากรของมหาวิทยาลัย และ 3) นายวิญญู กิณะเสน นักวิจัย เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุง แก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยการหาค่า IOC เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตาม เนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึง นำไปใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส และผู้นำชุมชน ในบริเวณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส จำนวน ๓๐ รูป/คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.82 และนำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน คือ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติการ บรรยาย คือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำ ชุมชนต่อการจัดงานวัด โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบ สมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดงานวัด เปรียบเทียบกับผู้นำชุมชน โดยใช้ t-test และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนว ทางแก้ไขการจัดงานวัด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ **สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics)** ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สำหรับ บรรยายข้อมูลทั่วไป และ**สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)** ได้แก่ t-test

7. ผลการวิจัย

7.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

บุคลากรที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.5 มีสถานภาพเป็นชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 79.5 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44.9 และมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.8 ส่วนผู้นำชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.4 มีสถานภาพเป็นชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 85.0 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี และ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.9 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.6 และมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาท ลงมา คิดเป็นร้อยละ 46.3

7.2 ลักษณะของงานวัดตามความเข้าใจของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน

บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในคำถามทั้ง 4 ข้อ ซึ่งนำมาจากระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดงานวัด พ.ศ.๒๕๓๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่คำถามข้อที่ ๓ งานเทศกาลของวัดมีกำหนดตั้งแต่ ๗ วันขึ้นไป ให้เจ้าอาวาสเสนอต่อเจ้าคณะภาคจึงจะจัดได้ มีความเข้าใจอยู่ในระดับใกล้เคียงกันมากกว่าข้ออื่น ๆ

7.3 ความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำชุมชนต่อการจัดงานวัด

การศึกษาวិเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำชุมชนต่อการจัดงานวัด ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย มีปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำชุมชนต่อการจัดงานวัด ทั้ง 3 ด้าน

การจัดงานวัด 3 ด้าน	ระดับความคิดเห็น					
	บุคลากร			ผู้นำชุมชน		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านงานเทศกาล	3.45	0.66	มาก	3.56	0.66	มาก
2. ด้านงานมหกรรม	3.48	0.59	มาก	3.58	0.66	มาก
3. ด้านงานชุมนุม	2.76	0.63	ปานกลาง	2.84	0.80	ปานกลาง
รวม	3.23	0.46	ปานกลาง	3.33	0.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรและผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า บุคลากรและผู้นำชุมชน มีความ

คิดเห็นต่อการจัดงานวัด ด้านงานมหกรรมและด้านงานเทศกาล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานชุมนุม อยู่ในระดับปานกลาง

7.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดแตกต่างจากผู้นำชุมชน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรกับผู้นำชุมชนต่อการจัดงานวัด ทั้ง 3 ด้าน

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
บุคลากร	176	3.23	0.46	-1.69	0.09
ผู้นำชุมชน	160	3.33	0.59		

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรกับผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

7.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดงานวัด

บุคลากรและผู้นำชุมชน จำนวน 54 รูป/คน ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดงานวัดมากที่สุดคือ มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานวัด จึงควรห้ามมิให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด และไม่ให้นำเข้ามาในงานวัด จำนวน 23 รูป/คน รองลงมาคือการจัดงานเป็นเชิงธุรกิจมากเกินไป และชุมชนมีส่วนร่วมน้อย จึงควรเน้นเรื่องการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น จำนวน 16 รูป/คน

7.6 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้มีดังนี้

(1) รูปแบบการจัดงานวัดที่ดี

บุคลากรระดับผู้บริหารและผู้นำชุมชนมีความเห็นว่า ควรจะเป็นงานที่ส่งเสริมศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมของไทย ไม่ให้ประชาชนมั่วสุมลุ่มหลงอบายมุขทุกอย่างในวัด และมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการจัดงาน มีการจัดคณะกรรมการแต่ละแผนกรับผิดชอบให้เรียบร้อยชัดเจน มีป้ายบอกกองการกุศลเพื่อสะดวกในการที่จะเข้าทำบุญ มีกฎระเบียบสำหรับคณะกรรมการจัดงานวัดให้ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผู้รับผิดชอบงานวัดมีความซื่อตรง สุจริต และมีใจรักที่พัฒนางานอยู่เสมอ ตลอดจนมีการวัดผล ประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไข

(2) สิ่งที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนได้ให้ความร่วมมือในการจัดงานวัด

หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน ย่อมจะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการเงิน อุปกรณ์ บุคลากร คือสละทั้งแรงจูงใจไทยธรรม แรงกาย แรงใจ และแรงสติปัญญา ตามที่วัดต้องการ บุคลากรช่วยเรื่องการรักษาความปลอดภัยและการจราจร ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ด้านไฟฟ้า

ด้านประชาสัมพันธ์และด้านของรางวัล โดยที่หน่วยงานของเอกชนให้ความร่วมมือเน้นไปด้านการเงิน จึงทำให้การจัดงานวัดดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยด้วยดี

(3) ปัญหาและอุปสรรคของการจัดงานวัด

ขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ขาดงบประมาณที่จะจัดงาน และวัดได้ประโยชน์ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยเพราะมีนายทุนเข้ามาหาผลประโยชน์

8.สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน มีความเข้าใจต่อลักษณะของงานวัด โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อก็พบว่ามีความเข้าใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า รูปแบบการจัดงานวัดที่ดีควรจะเป็นงานที่ส่งเสริมศิลปะประเพณี และวัฒนธรรมของไทย และมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการจัดงานให้เรียบร้อยชัดเจน หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน ย่อมจะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการเงิน อุปกรณ์ และบุคลากร จึงทำให้การจัดงานวัดดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยด้วยดี ปัญหาและอุปสรรคของการจัดงานวัดคือขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานและวัดได้ประโยชน์ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยเพราะมีนายทุนเข้ามาหาผลประโยชน์ และบุคลากรและผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดโดยรวมทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

9.อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

9.1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชน มีความเข้าใจต่อลักษณะของงานวัด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคคลทั้ง ๒ กลุ่มมีประสบการณ์ในการจัดงานวัดและได้ศึกษาลักษณะของการจัดงานวัดตามระเบียบของคณะสงฆ์ มาแล้วพอสมควร จึงมีความเข้าใจในระดับเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดงานวัด พ.ศ. 2537 ข้อ 6 การจัดงานวัดทุกประเภท จะต้องให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ศีลธรรม กฎหมาย และระเบียบหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ข้อ 11 ให้เจ้าอาวาสเสนอโครงการจัดเทศกาล ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา ดังนี้ (ก) งานมีกำหนดตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ให้เจ้าคณะอำเภอ (ข) งานมีกำหนดตั้งแต่ 5 วันขึ้นไป ให้เจ้าคณะจังหวัด (ค) งานมีกำหนดตั้งแต่ 7 วันขึ้นไป ให้เจ้าคณะภาค ทั้งนี้ นอกจากการขออนุญาตตามระเบียบแบบแผนของฝ่ายบ้านเมืองแล้ว ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าคณะดังกล่าวข้างต้น จึงจัดให้มีงานได้ และ ข้อ 12 ห้าม

มิให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ในงานเทศกาลของวัด คือ (1) กู้ยืมเงินผู้อื่นมาลงทุน อันจะทำให้วัดเกิดข้อผูกพันค่าใช้จ่ายนี้สิน (2) ให้เอกชนผูกขาดการจัดงานเทศกาลทั้งหมด หรือส่วนใดส่วนหนึ่ง

บุคลากรและผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีความรู้เกี่ยวกับหลักทางพระพุทธศาสนาพอสมควร เพราะจะต้องทำงานด้านพระพุทธศาสนาควบคู่ไปการทำงานและการดำเนินชีวิตและมักจะมีมุมมองว่าการทำงานวัดที่ดีและถูกต้องตามหลักนั้นควรจะเน้นที่การทำบุญ การเผยแผ่ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมากกว่า เนื่องจากการจัดงานที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นเน้นไปที่การหารายได้เป็นหลัก มีมหรสพสินค้าและมหรสพต่าง ๆ มากมายหลากหลายรูปแบบ ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เหมาะสม และมีคนเพียงบางกลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากการจัดงานวัด จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดงานวัด พ.ศ. 2537 ข้อ 7 ว่าด้วยการจัดงานวัดทุกประเภท ห้ามมิให้มีการแสดงใด ๆ อันเป็นการลบหลู่ดูหมิ่นพระพุทธ พระธรรม หรือ พระสงฆ์ การพนันและการหารายได้โดยวิธีเสี่ยงโชคเลียนแบบการพนัน การเดินรำ รำวง และการแสดงภาพยนตร์ลามก อนาจาร หรือการแสดงอย่างอื่นที่เป็นการชั่วร้ายการมฉน การแข่งขันมวย การทรมานสัตว์ เช่น กัดปลา ชนไก่ ชนโค เป็นต้น การจำหน่ายสุราเมรัย และการเลี้ยงสุราเมรัย

บุคลากรกับผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรและผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่มักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดงานวัดอยู่แล้ว หรือมักจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบขั้นตอนและวิธีการจัดงานวัดตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดงานวัด พ.ศ. 2537 เป็นอย่างดี เพราะบุคลากรและผู้นำชุมชนเหล่านี้จะคลุกคลีอยู่ในแวดวงของพระพุทธศาสนาไม่ทางตรงก็ทางอ้อม คือเป็นพระภิกษุสามเณรบ้าง เป็นทายาททายิกาบ้าง เป็นผู้เคยบวชมาแล้วบ้าง หรือทำงานเกี่ยวข้องกับการงานพระพุทธศาสนาบ้าง ซึ่งจะคุ้นเคยกับรูปแบบวิธีการจัดงานวัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดงานวัดอยู่แล้ว และรู้ว่าการจัดงานวัดนั้นควรทำรูปแบบวิธีไหนจึงจะถูกต้อง เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อเลืหายต่อวัดและชุมชน หรือขัดต่อระเบียบมหาเถรสมาคม

9.2 ผลการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า บุคลากรระดับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อการจัดงานวัดว่า ให้มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการจัดงาน มีการจัดคณะกรรมการแต่ละแผนกรับผิดชอบให้เรียบร้อยชัดเจน มีป้ายบอกกองการกุศลเพื่อสะดวกในการที่จะเข้าทำบุญ มีกฎระเบียบสำหรับคณะกรรมการจัดงานวัดให้ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผู้รับผิดชอบงานวัดมีความซื่อตรง สุจริต และมีใจรักที่การพัฒนางานอยู่เสมอ ตลอดจนมีการวัดผล ประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไข จนทำให้เห็นว่า วัดเป็นศูนย์กลาง

ของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ **ประภาพรณ วงศาโรจน์** เรื่อง “วัดตะโหมค อำเภอตะโหมค จังหวัดพัทลุง แหล่งเรียนรู้ของชุมชนดีเด่น” พบว่า ความสำเร็จที่วัดจัดแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชนและวัดเป็นศูนย์กลางพัฒนาชุมชนทั้งด้านสังคม การศึกษา ประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เจ้าอาวาสและพระสังฆาธิการของวัดมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส เป็นแบบอย่างแก่สังคม ทำให้ประชาชนอยากเข้า และจัดตั้งวัดให้เป็นสถานาวัด เป็นขับเคลื่อนพัฒนาชุมชน เกิดแรงจูงใจประชาชนอยากใช้สถานาวัดแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน

10. ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปผลเป็นข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

(1) วัดควรมีการวางแผนการจัดงานวัดให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยการนำจุดเด่นของวัดมาใช้เป็นศูนย์รวมจิตใจในการดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในงานวัด

(2) วัดควรมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมประกอบการจัดงานวัด เช่น งานมหกรรมส้มโอหวาน เป็นต้น เพื่อให้งานมีความหลากหลาย และเป็นการส่งเสริมให้มีรายได้เพิ่มแก่ชุมชน

10.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

(1) ควรวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการจัดงานวัดที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

(2) ควรวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าของการจัดงานวัดที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

11. เอกสารอ้างอิง

นิภา เมธาวีชัย. **วิทยาการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.

วิรัช ธีรพันธุ์เมธีและนาวาเอก รองศาสตราจารย์ทองใบ ธรานันท์ทางกูร ร.น. **คู่มือพระสังฆาธิการ**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2540.

สมพร เฟื่องจันทร์. **แนวคิดและหลักการจัดการองค์การสาธารณะ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

12. คำขอบคุณ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศรัศกดิ์ สุนทรไชย ผู้เชี่ยวชาญผู้อ่านและตรวจประจำโครงการวิจัย ซึ่งได้กรุณาช่วยตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนผู้บริหารและคณาจารย์ทุกท่านที่สนับสนุนในการทำการวิจัยในครั้งนี้และผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทุกรูป/คน